

PSST... MATURA

PYTANIE JAWNE 52 · MATURA USTNA 2027–2028

PRZEDWIOŚNIE · KONTEKST: POTOP

SŁUCHAJ, ALE SPRAWDZAJ

Pytanie jawne 52: „Rola autorytetu w życiu człowieka. Omów zagadnienie na podstawie Przedwiośnia Stefana Żeromskiego. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst”. Proponowany kontekst: Potop Henryka Sienkiewicza.

TEŻA W JEDNYM ZDANIU

Autorytet pomaga zrozumieć świat i wybrać wartości, ale dojrzwienie wymaga sprawdzenia jego słów w rzeczywistości.

GOTOWE ZDANIA NA EGZAMIN

NA POCZĄTEK

„Przedwiośnie” pokazuje, że autorytet pomaga zrozumieć świat, ale dojrzałość wymaga sprawdzenia jego słów w rzeczywistości.

NA ZAKOŃCZENIE, PO KONTEKŚCIE

Gajowiec i Kordecki dowodzą, że prawdziwy autorytet nie odbiera samodzielności, tylko daje przykład i dobre pytania.

SCHEMAT ODPOWIEDZI

Odróżnij wpływ od autorytetu. Co Cezary dostaje od Seweryna, czego uczy go Jadwiga, co daje Gajowiec i dlaczego Lułka trzeba oceniać ostrożnie. Kontekst: czyn Kordeckiego. Wniosek: dobry autorytet nie odbiera samodzielności. Daje przykład i pytania, dzięki którym wybierasz świadomie.

Chcesz mieć to pytanie z głowy? W książce „Psst... matura” masz wszystkie 76 pytań: tezę, gotowe zdania, plan, pułapki i trening — a w tomie 2 wzorcowe wypowiedzi. Znajdź: niekazmuliczyc.pl/psst/

SPRAWDŹ SIĘ

Odpowiedz najpierw sam(a) — kierunek odpowiedzi zakryj kartką.

1. Postaw tezę — Jaką rolę może pełnić autorytet i dlaczego nie powinien zastępować samodzielnego sądu?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Autorytet daje przykład i wartości, ale dojrzewanie wymaga sprawdzania jego słów w rzeczywistości. Cezary korzysta z wpływu innych, lecz spiera się z ich gotowymi rozwiązaniami.

2. Rodzice — Co Cezary otrzymuje od Seweryna, a co rozpoznaje w postawie Jadwigi?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Seweryn daje mu obraz Polski szklanych domów i kierunek poszukiwań; realny kraj weryfikuje tę wizję. Jadwiga pokazuje wartość troski i poświęcenia, które syn zaczyna w pełni doceniać zbyt późno.

3. Gajowiec i Lulek — Dlaczego obu Cezary słucha, ale żadnemu nie powinien bezmyślnie oddać własnego zdania?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Gajowiec pomaga mu i uczy pracy dla państwa, lecz tempo reform budzi sprzeciw Cezarego. Lulek widzi społeczną krzywdę, ale wywiera ideologiczny nacisk. Jego wpływ trzeba odróżnić od mądrego autorytetu.

4. Kontekst — Na czym polega autorytet Kordeckiego w *Potopie*?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Podczas obrony Jasnej Góry Kordecki potwierdza swoje wartości działaniem i odpowiedzialnością za innych. Kmicic, który już szuka poprawy, może zobaczyć w nim przykład, ale nadal sam odpowiada za własne czyny.

5. Pytanie komisji — Kto był dla Cezarego najważniejszym autorytetem?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Np. ojciec: dał mu polskość i marzenie. Gajowiec: dał mu wiedzę o państwie. Uzasadnij wybór.

6. Pytanie komisji — Czy młody człowiek potrzebuje autorytetu?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Tak, jako punktu odniesienia, ale nie jako zastępstwa własnego myślenia (Cezary krytykuje obu nauczycieli).